uit de gevangenis van Burgos

Gedichten en tekeningen

Westeuropese Conferentie voor Spanje
(Amnestie voor politieke gevangenen in Spanje)
Nederlands Secretariaat: mevr. G. van Reemst- de Vries
Max Planckstraat 27 hs, Amsterdam Oost
Gemeentegiro Amsterdam R 5502

Het Nederlandse Secretariaat van de Westeuropese Conferentie voor Spanje (Amnestie voor politieke gevangenen in Spanje) tracht zo veel mogelijk inlichtingen, gebaseerd op feiten, over de toestanden in Spanje te verstrekken. Dit heeft ten doel amnestie te verkrijgen voor alle Spaanse politieke gevangenen en bannelingen opdat zij zonder gevaar voor vrijheid en leven naar hun woonplaats terug kunnen keren.

Deze eis, welke het eerst in Spanje zelf, ook door personen met hoge officiële functies in dat land, geformuleerd werd, wordt gesteld ten aanzien van alle politieke gevangenen, zonder onderscheid van overtuiging of geloof, voor het behoud van de menselijke waardigheid en ter verdediging van de Rechten van de Mens.

De recente gebeurtenissen in Spanje, politieke terechtstellingen, folter van gearresteerde stakers, zware gevangenisstraffen, herinneren aan de tijd van de Inquisitie. Zij hebben alom in de wereld afschuw gewekt. Toch hebben de protestacties van de laatste jaren, zowel in Spanje, in Zuid-Amerika als in alle Europese landen veel tot stand gebracht. Het aantal politieke gevangenen is sterk verminderd, de Spaanse regering voelt zich genoopt bij allerlei gelegenheden strafverminderingen toe te staan en herziening van haar politieke strafrecht, althans, aan te kondigen. Het Nederlandse Secretariaat van de Westeuropese Conferentie voor Spanje biedt U in dit boekje het pleidooi aan van drie Spaanse politieke gevangenen, waarvan er zich nog twee in de gevangenis van Burgos bevinden. De derde is nu in ballingschap na van zijn achttiende jaar af bijna 23 jaar in de gevangenis te hebben doorgebracht.

Voorjaar 1964

Agostin Ibarrola

2 Biografische Beschryving

Ibarrola werd in 1930 in Bilbao geboren in het gezin van een industriearbeider. In zijn prille jeugd kende hij slechts bittere armoede. Al vroeg begon hij te tekenen en hij ging schilderen toen hij in een fabriek in Bilbao werkte. Op 16-jarige leeftijd won hij een gemeentelijke studiebeurs; twee jaar later hield hij zijn eerste eenmans-tentoonstelling. Hij stak zijn kritiek over het keurslijf, waarin de Baskische kunst en cultuur zich bevond en het gebrek aan artistieke vrijheid in Spanje, niet onder stoelen of banken. In omvangrijke fresco's, bestemd voor een basiliek, schilderde hij het leven van de gewone arbeider. Dit werd gevaarlijk geacht voor de openbare orde en de plaatselijke overheid liet de fresco's vernietigen.

Voorjaar 1962: Tijdens de grote mijnwerkersstaking in Asturië organiseert Ibarrola met een aantal schilders en dichters een reizende tentoonstelling met lezingen over de strijd tegen de armoede en onderdrukking. De tentoonstelling wordt in beslag genomen en de organisatoren door de politieke politie gearresteerd. Tijdens de enige dagen durende ondervraging wordt Ibarrola gemarteld en hij poogt zelfmoord te plegen. Hij wordt in september 1962 door het Militaire Tribunaal beschuldigd van deelneming aan de organisatie van stakingen en tot 9 jaar gevangenisstraf veroordeeld wegens "militaire rebellie". Hij verblijft nu in de gevangenis van Burgos.

Ondanks de moeilijkheden werkt hij door in de gevangenis. Een aantal van zijn tekeningen, met inbegrip van de hier gereproduceerde (meestal in zwarte inkt en op vloeipapier) werden uit de gevangenis gesmokkeld. Met de bedoeling de aandacht van de buitenwereld op de onderdrukking en het bestaan van de politieke gevangenen en hun gezinnen in het huidige Spanje te vestigen werden reeds een-en-veertig van deze tekeningen geëxposeerd, o.a. in Londen en in Amsterdam.

Vidal de Nicolas

Geboren in Biskaje in 1922 als zoon van een industriearbeider. Gedurende de burgeroorlog werd hij, als zovele Spaanse kinderen, naar het buitenland gezonden. In 1937 keukenhulp in Frankrijk, dan landarbeider en later mijnwerker in België. Na de oorlog, terug in Spanje, werkte hij op een marinewerf.

Hij schreef gedichten, meestal met sociale inhoud en leverde bijdragen voor een aantal publicaties. Zodoende werd hij in het buitenland bekend. Bij verschillende gelegenheden werden zijn manuscripten door de politieke politie in beslag genomen. In het voorjaar van 1962 werd hij gearresteerd onder verdenking van het organiseren van morele en materiële steun voor de stakende Asturische mijnwerkers. Het Militaire Tribunaal veroordeelde hem in September 1962 tot 6 jaar gevangenisstraf wegens "militaire rebellie".

De jongste van zijn twee kinderen werd kort na zijn arrestatie geboren. Vidal de Nicolas zit in Burgos. Hij werd in het najaar van 1963 met vier anderen met langdurige eenzame opsluiting gestraft voor het weigeren van het bijwonen van de verplicht gestelde mis en voor het eisen van vrijheid van geweten voor de gevangenen. Deze eis werd ten slotte als gevolg van dit moedige optreden en door de protesten uit het buitenland ingewilligd.

Marcos Ana

Geboren te Salamanca in 1921 als jongste zoon van arme boeren. Reeds als jongen moest hij mee verdienen. Bij het begin van de burgeroorlog, waarin zijn vader het leven verloor, werd hij lid van de Socialistische Jeugd. Aan het eind van de oorlog werd hij krijgsgevangen gemaakt. De 18 jarige jonge man werd na twee verschrikkelijke jaren in de gevangenis voor het gerecht gebracht en ter dood veroordeeld. Zijn jeugd redde hem van voltrekking van het vonnis, dat in 30 jaar gevangenisstraf werd omgezet. Later, toen een clandestiene gevangeniskrant werd ontdekt, kreeg hij langdurige eenzame opsluiting, welke door een nieuw proces werd gevolgd, een nieuw doodvonnis, opnieuw veranderd in een tweede dertigjarige gevangenisstraf. Zijn moeder stierf aan een hartverlamming bij het vernemen van dit tweede doodvonnis.

Marcos Ana begon met schrijven in de gevangenis en werd langzamerhand bekend in het buitenland, in het bijzonder in Zuid-Amerika, waar zijn gedichten het eerst werden uitgegeven. Na ruim 22 jaar gevangenis werd hij tenslotte op 41-jarige leeftijd vrijgelaten tengevolge van de consekwente druk van de internationale campagne voor amnestie voor Spaanse politieke gevangenen. Kort na zijn vrijlating verliet hij het land en werd één van de vele duizenden Spaanse bannelingen. Niet lang daarna in november 1962 bracht hij op onze uitnodiging een bezoek aan Nederland. Tijdens de Ibarrola-tentoonstelling was hij eveneens hier.

Mi Corazon es Patio

La tierra no es redonda,
es un patio cuadrado
donde los hombres giran
bajo un cielo de estaño.

Soñé que el mundo era
un redondo espectáculo
envuelto por el cielo,
con ciudades y campos
en paz, con trigo y besos,
con ríos, montes y anchos
mares donde navegan
corazones y barcos.
Pero el mundo es un patio.
(Un patio donde giran
los hombres sin espacio).

A veces, cuando subo
a mi ventana, palpo
con mis ojos la vida
de luz que voy soñando.
Y entonces, digo : "El mundo
es algo más que el patio
y estas losas terribles
donde me voy gastando".
Y oigo colinas, libres
voces entre los álamos,
la charla azul del río
que ciñe mi cadalso.
"Es la vida", me dicen
los aromas, el canto
rojo de los jilgueros,
la música en el vaso
blanco y azul del día,
la risa de un muchacho . . .

Mijn Hart is een Binnenplaats

De aarde is niet rond,
maar een vierkante binnenplaats
waar de mannen in kringloop gaan
onder een tinnen hemel.

In een droom zag ik de wereld
een rond schouwspel
(omkoepeld door de hemel)
met steden en velden
in vrede, met granen en zoenen,
met rivieren, bergen en wijde
zeeën bevaren
met harten en boten.
Maar de wereld is een binnenplaats
(Een kringloop zonder ruimte
voor de mannen).

Soms, als ik opklim
aan mijn venster, betast ik
met mijn ogen het leven
van licht dat ik in dromen zie.
En dan zeg ik : "De wereld
is wat meer dan de binnenplaats
en die verschrikkelijke plavuizen
waaraan ik verteer".
Ik hoor heuvels, vrije
stemmen tussen de populieren,
het blauwe keuvelen van de stroom
die mijn galg omsluit.
"Dat is het leven", zeggen mij
de geuren, de rode zang
van de vinken,
de muziek in het wit-en-blauw
glas van de dag,
de lach van een kind . . .

Pero es soñar despierto.
(Mi reja es un costado
de un sueño que da al campo).

Amanezco, y ya todo
— fuera del sueño — es patio:
un patio donde giran
los hombres sin espacio.
¡ Hace ya más de un siglo
que nací emparedado,
que me olvidé del mundo,
de cómo canta el árbol,
de la pasión que enciende
el amor en los labios,
de si hay puertas sin llaves
y otras manos sin clavos !

Yo ya creo que todo
— fuera del sueño — es patio.
(Un patio bajo un cielo
de fosa, desgarrado,
que acuchillan y acotan
muros y pararrayos).
. . . .
Ya ni el sueño me lleva
hacia mis libres años.
Ya todo, todo, todo
— hasta en el sueño — es patio.

Un patio donde gira
mi corazón, clavado;
mi corazón, desnudo;
mi corazón, clamando;
mi corazón, que tiene
la forma gris de un patio.

(Un patio donde giran
los hombres sin descanso)

Maar het is wakend dromen.
(Mijn tralies zijn een flank
van een droom die op het veld uitziet).

Bij het wakker worden is alles al
binnenplaats – buiten de droom:
een binnenplaats, kringloop
voor mannen zonder ruimte.

Het is al meer dan een eeuw
dat ik ingemetseld werd geboren,
dat ik de wereld heb vergeten,
hoe de boom zingt,
de hartstocht die de liefde
op de lippen doet ontbranden,
of er deuren zijn zonder sleutels
en handen zonder stigmata.

Ik geloof nu dat alles
– buiten de droom – binnenplaats is:
Een vierkant onder een stuk-
gereten hemelgroeve,
begrensd en doorsneden
door muren en bliksemafleiders.
. . . .
Nu brengt zelfs de droom mij
niet naar mijn vrije jaren.
Nu is alles, alles, alles,
tot zelfs de droom toe – binnenplaats.

Een binnenplaats waar draait
mijn genagelde hart;
mijn hart naakt;
mijn hart roepend;
mijn hart, dat de vorm heeft
van een grauwe binnenplaats.

(Een binnenplaats waar rusteloos
de mannen in kringloop gaan).

Pequeña Carta al Mundo

Los dicentes de una ballesta
me tienen clavado el vuelo.

Tengo el alma desgarrada
de tirar, pero no puedo
arrancarme estos cerrojos
que me atraviesan el pecho.

Siete mil doscientas veces
la luna cruzó mi cielo ;
otras tantas, la dorada
libertad cruzó mi sueño.

El sol me hace crecer flores,
¿ para qué, si estéril veo
que entre los muros mi sangre
se me deshoja en silencio ?

No sabeis lo que es un hombre,
sangrando y roto, en un cepo.
Si lo supiéseis vendríais
en las olas y en el viento,
desde todos los confines,
con el corazón desecho,
enarbolando los puños
para salvar lo que es vuestro.

Si llegais ya tarde un dia
y encontrais frío mi cuerpo,
de nieve a mis camaradas
entre sus cadenas muertos . . .
recoged nuestras banderas,
nuestro dolor, nuestro sueño,
los nombres que en las paredes

Kleine Brief aan de Wereld

De tanden van een kruisboog
houden mijn vlucht genageld.

Mijn ziel is verscheurd
door het rukken, maar ik kan niet
kan mij niet lostrekken van de grendels
die mij de borst doorsteken.

Zevenduizend tweehonderd keer
kruiste de maan mijn hemel ;
Evenveel malen kruiste
de gouden vrijheid mijn droom.

Voor mij doet de zon de bloemen groeien ;
waarom, als ik onvruchtbaar toezie
hoe tussen de muren mijn bloed
zich in stilte ontbladert ?

Jullie weten niet wat een man is,
bloedend en gebroken op een offerblok.
Als jullie het wisten zou je komen
op de golven en de wind,
uit alle omstreken,
met gebroken hart,
de knuisten uitstekend
om te redden wat van jullie is.

Als jullie nu op een dag te laat komt
en mijn lichaam koud vindt
van bevroren sneeuw, mijn kameraden
al dood tussen hun ketenen . . .
verzamel dan onze vlaggen,
onze pijn, onze droom,
de namen die wij met zachte liefde

8 con dulce amor grabaremos.

Y si nos cerrais los ojos
¡ dejadnos los muros dentro !
que se pudran con el polvo
de nuestra carne y no puedan
ser nuevas tumbas de presos.
. . . .
No sabeis lo que es un hombre
sangrando y roto, en un cepo.

Si lo supiéseis vendríais
en las olas y en el viento,
desde todos los confines,
para salvar lo que es vuestro.

Si llegais ya tarde un día
y encontrais frío mi cuerpo,
buscad en las soledades
del muro mi testamento :
al mundo le dejo todo
lo que tengo y lo que siento,
lo que he sido entre los míos,
lo que soy, lo que sostengo :
una bandera sin llanto,
un amor, algunos versos . . .
y en las piedras lacerantes
de este patio gris, desierto,
mi grito como una estatua
terrible y roja, en el centro.

in de wanden zullen krassen.

En als jullie ons de ogen sluit,
laat ons dan binnen de muren
die verrotten zullen met het stof
van ons vlees en die niet mogen
zijn nieuwe tomben van gevangenen.
. . . .
Jullie weet niet wat een man is,
bloedend en gebroken op een offerblok.

Als jullie het wisten zou je komen
op de golven en de wind,
uit alle omstreken,
om te redden wat van jullie is.

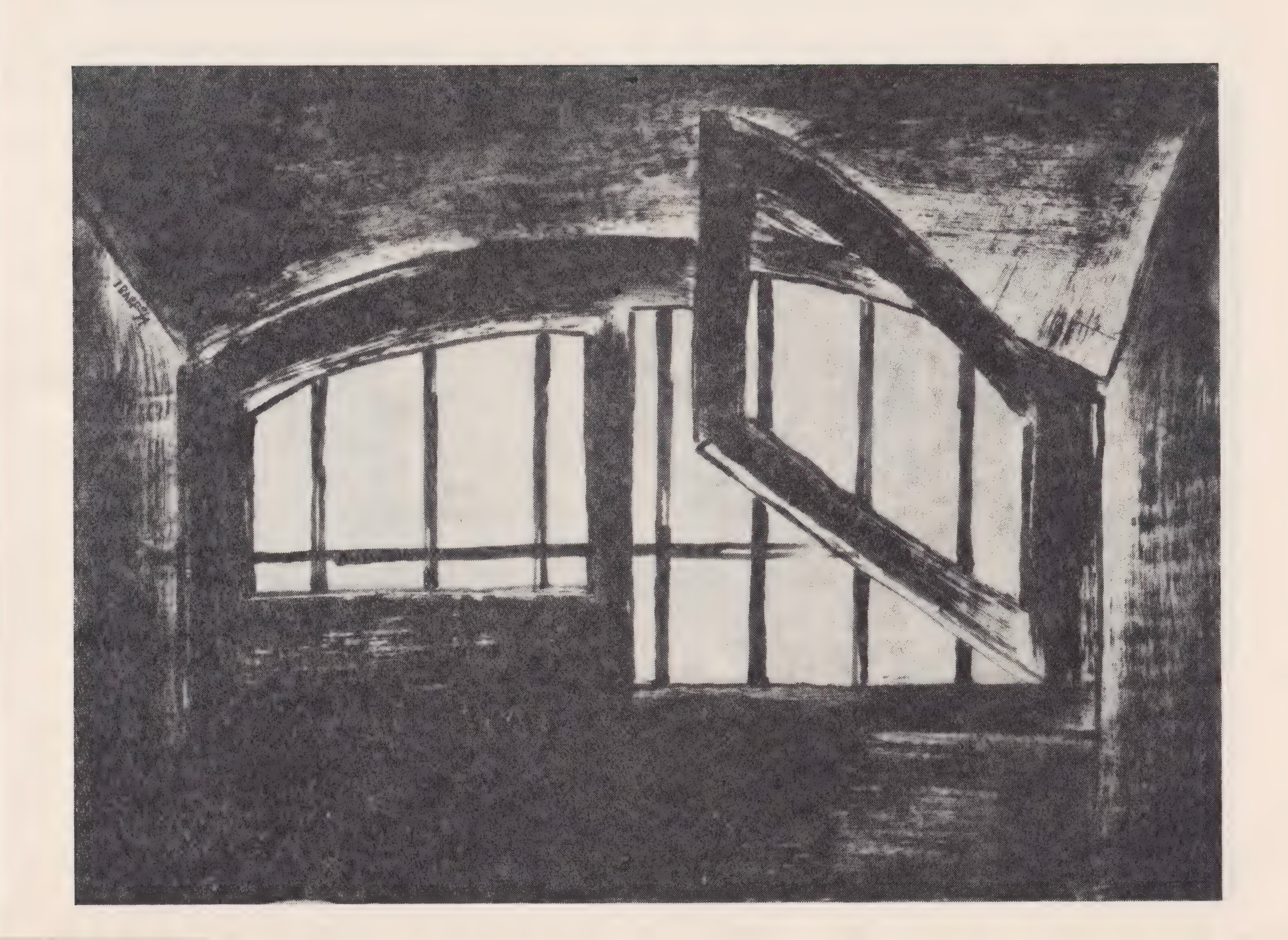
Als jullie nu op een dag te laat komt
en mijn lichaam koud vindt,
zoek dan in de eenzaamheid
van de muur mijn testament :
De wereld laat ik alles na,
dat wat ik heb en dat wat ik voel,
dat wat ik ben geweest temidden van de mijnen,
dat wat ik ben en dat wat ik hoog houd :
een vlag zonder traan,
een liefde, enkele verzen . . .
en op de wondende stenen
van die grauwe verlaten binnenplaats
mijn schreeuw, als een verschrikkelijk
rood standbeeld, in het midden.

Tren en la Noche

Lejano,
indiferente a todo,
un giron de su grito hasta mi reja,
pasa el expreso. Algo invisible
entra en la noche
resoplando.
En el vagón de cola,
clandestinamente,
mi nostalgia
se va de viaje a la estación del alba.

Trein in de Nacht

Ver weg,
Voor alles onverschillig,
Een flarde van zijn gil tot aan mijn tralies :
De sneltrein. Iets dat onzichtbaar
De nacht snuivend inraast.
Met zijn achterwagen
Als verboden waar
Gaat mijn heimwee op reis
Naar 't station van de dageraad.

Cuando Mas Amo La Libertad

Cuando mas amo la libertad, agosto, las mejillas
de Raquel, el albedrío con el vaso de vino
levantado :

esa horrible postal del policía.
El olor de uniformes me llegaba,
sus vigilantes fusiles homicidas,
el recuerdo de sangres torturadas,

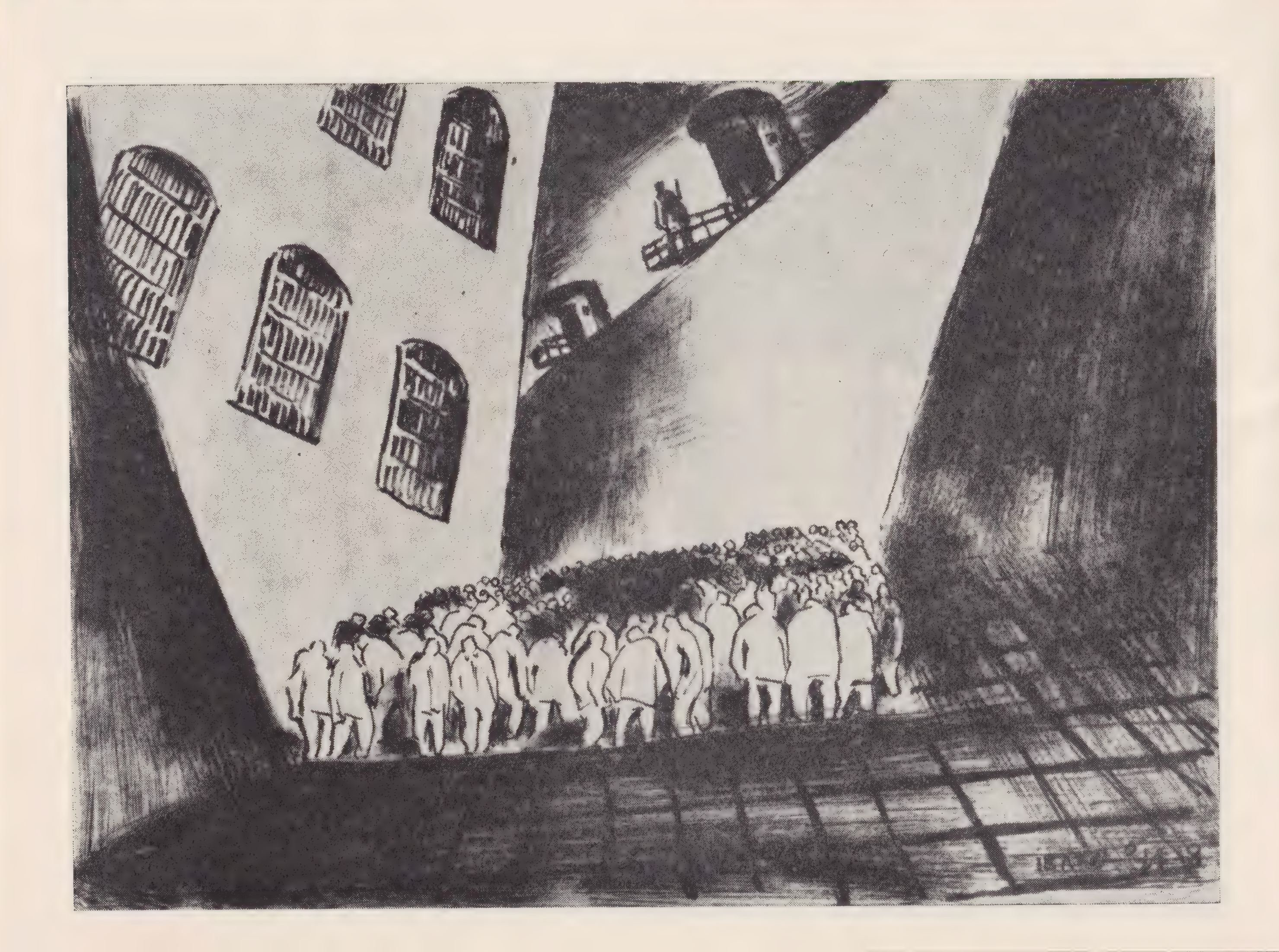
la dimensión cercada de mi patria herida.

Als ik de Vrijheid het meest bemin

Als ik de vrijheid het meest bemin, augustus, de wangen
van Raquel, het vrije gevoel met een glas wijn
hooggeheven :

de weerzinwekkende ansicht van de politie,
de lucht van uniformen slaat mij tegemoet,
hun waakzame geweren bereid tot moord,
de herinnering van gefolterd bloed,

de belegerde omtrek van mijn gewonde land.

Era el momento mismo de refugiar mis besos en la hierba
y comer con mi compañera manzanas en la brisa.

Un acecho de ojos subiendo en los tranvias,
registrando los cines y las olas,
parapetándose en los pinos y en las algas,
sacándome la libertad de los bolsillos.

"Esto es mío — les digo.
"Mi territorio de amistad.
El litoral, las rocas de nuestra independencia.
Octubre es mio para compartirlo con quien quiera.
Reclamo mis herramientas de trabajo, mi tintero".

¿ De quien todo ese amor sobreabundante ?

Ellos registran mi traje de poeta
y me quitan la pluma, el corazón, la patria,
mi cartera repleta de recuerdos.

"Vete a buscar entre los tuyos la igualdad" me dicen.

Y saben que los mios son obreros,
hijos de obreros y padres del trabajo.
Y que la igualdad es ahora el mismo calabozo ;
el mismo linaje preso-proletario ;
las mismas cicatrices artesanas,
la misma decisión de inaugurar el día.

El mismo . . . la misma . . . La igualdad, es cierto.

Y el mar es sospechoso y subversivo
y se teme una huelga de gaviotas.
Y vigilan los brotes de los pinos por ver si se ha instalado
en ellos, la multicopista de la primavera.

Se temen las octavillas de los trigos,
las proclamas de paz de las palomas,
las páginas dobladas de los libros,
las risas de los hombres y sus besos.
Se teme la esperanza multitudinaria.

Preso y todo, me rio.
¿ Como van a detener con la tortura
ese sol que se anuncia de mi pueblo ?

Het was juist het ogenblik om met mijn zoenen in het gras
te vluchten en met mijn vrouw appels te eten in de bries.

Speurende ogen besprongen de trams,
onderzochten de cinema's en de golven,
verschansten zich in de dennen en in het zeewier,
mij de vrijheid van de beurzen ontnemend.

"Dit behoort mij" – zeg ik hun
"Mijn territorium van vriendschap.
De kust, de klippen van onze onafhankelijkheid.
Oktober is mijn om te delen met wie daar lust toe voelt.
Ik eis mijn werkgereedschap, mijn inktpot".

Van wie al deze overvloedige liefde ?

Zij registreren mijn dichterkleding
en ontnemen mij pen, hart en vaderland,
mijn portefeuille vol herinneringen.

"Ga onder de jouwen de gelijkheid halen", zeggen zij.

En zij weten dat de mijnen arbeiders zijn,
zonen van arbeiders en vaders van de arbeid.
Dat gelijkheid thans is dezelfde kerker ;
Hetzelfde geslacht gevangene-proletariër ;
Dezelfde littekens van het handwerk,
Dezelfde beslissing om de dag in te wijden.

Dezelfde . . . hetzelfde . . . Gelijkheid, dat is zeker.

En de zee is verdacht en een omverwerper
en ze zijn bang voor een staking van de meeuwen.
En ze bewaken de knoppen van de dennen om te zien
of zich in hen de hectograaf van de lente genesteld heeft.

Bang zijn ze voor de pamfletten van de korenvelden,
de vredesproclamaties van de duiven,
de gevouwen bladzijden van de boeken,
het lachen van de mensen en hun zoenen.
Ze zijn bang voor de hoop der massa's.

Gevangen en al moet ik lachen.
Hoe gaan ze met folteringen
de zon tegen houden die van mijn volk op komst is ?

Prisión Central

Muros hirsutos. Asperas cortezas
donde el hombre se duele cada día.
Apretada oquedad de llaga y fosa.

Socavón de Castilla. Lento espanto.
Catedral invertida hacia la tumba,
bajo una piel de piedra cancerosa.

Hay un árbol, aquí, pleno, enterrado,
de corazones vivos, que semejan
tréboles rojos en la luz borrosa :

muchas hojas, sin sangre, van cayendo ;
mas su raíz fosfórica florece
una bandera abierta en cada losa.

Y en esta pena oscura donde habita
mi corazón en sombras, ya tan sólo
la luz de esa bandera es asombrosa.

Centrale Gevangenis

Stekelige muren. Ruige korsten
Waar de mensen dag aan dag zich kwetsen,
Wonde en grafkuil, deze nauwe holte.

Ondermijnd Kastielje. Trage ontzetting.
Kathedraal, naar 't graf terneergedrongen,
Met een huid van kankrig steen verborgen.

Hier verheimlijkt, bleef een levensvolle
Boom van mensenharten ; in dit vlekkig
Schijnsel rode klavers. Velen dorren,

Vallen bloedloos af, en toch, hun wortel
Breidt geleidlijk met een glans van fosfor
Uit elk graf een vlag, zich wijd ontrollend.

Nog in zoveel duistre smart bedolven,
Is de glans van deze vlag mijn wonder.

El Perseguido

Su herida golpead de vez en cuando ;
no dejadla jamás que cicatrice.
Que arroje sangre fresca su dolor
y eterno viva en su raíz el llanto.

Si se arranca a volar, gritadle a voces
su culpa ; ¡ que recuerde !
Arrojadle pellas de barro oscuro al rostro.
Si en su palabra crecen las flores, nuevamente,
pisad su savia roja
hasta que nazcan lívidas como manos de muerto.
Talad. Talad. Que no descuelle su corazón
de musica oprimida.
. . . .
Porque esa es vuestra ley, tan extraña a la mia :
si un río se alza para hablar con la luna,
cegad su agua con montes.
Si una estrella olvidando su distancia se mece
en los agraces labios de un muchacho,
denunciadla a los astros.
Cuando un corzo se beba la libertad y el bosque,
atadlo como a un perro.
Si algun pez aprendiera a vivir sin el agua,
negadle orilla y tierra.
Si unas manos el aire lentamente acarician,
soñando las caderas del goce,
ponedlas sobre un tajo.
Si el alba se deslumbra apasionada
clavad las hojas verdes de la noche en sus ojos.

Si hay un hombre que tiene
su corazon de viento,
llenadselo de piedras
y hundidle la rodilla sobre el pecho.

De Vervolgde

Slaat nu en dan op zijn wond
geef die geen tijd om te helen.
Laat zijn smart steeds opnieuw bloeden
en eeuwig jammeren leven in zijn hart.

Als hij opwaarts wil vliegen, brult hem toe
zijn schuld, dat hij die niet vergeet.
Gooit hem brokken donkere aarde in zijn gezicht.
Als in zijn woorden bloemen opnieuw willen bloeien,
vertreedt dan hun donkerrood sap,
tot ze blauwwit ontluiken als handen van een dode
Hakt en hakt, dat zijn hart niet overlope
van onderdrukte muziek.
. . . .
Want dat is jullie wet, zo vreemd aan de mijne :
als een rivier stijgt om te spreken met de maan
stopt dicht zijn water met bergen.
Als een ster haar afstand vergetend zich wiegt
op de halfrijpe lippen van een knaap,
brengt haar aan bij de hemellichamen.
Wanneer een ree zich bedrinkt aan vrijheid en bos,
bindt hem vast als een hond.
Als een vis mocht leren te leven zonder water,
ontzegt hem dan de oevers en het land.
Als handen langzaam de lucht strelen,
dromend de heupen van het liefdesspel,
legt ze op het hakblok.
Als de dageraad verblindend hevig straalt,
boort haar het groene lemmer van de nacht in de ogen.

Als er een mens is wiens hart
hevig bezield wordt,
vult het met stenen
en drijft hem je knie in zijn borst.

La Vida

Decidme cómo es un árbol.
Decidme el canto de un río,
cuando se cubre de pájaros.

Habladme del mar. Habladme
del olor ancho del campo.
De las estrellas. Del aire.

Recitadme un horizonte
sin cerraduras y sin llaves
como la choza de un pobre.

Decidme cómo es el beso
de una mujer. Dadme el nombre
del amor : no lo recuerdo.

¿ Aún las noches se perfuman
de enamorados con tiemblos
de pasión bajo la luna ?

¿ O sólo queda esta fosa,
la luz de una sepultura
y la canción de mis losas ?

Veintidós años . . . ya olvido
la dimensión de las cosas,
su color, su aroma . . . ESCRIBO

a tientas : "el mar", "el campo" . . .

Digo "bosque" y he perdido
la geometría de un árbol.

Hablo por hablar de asuntos
que los años me borraron.

(no puedo seguir : escucho
los pasos del funcionario).

Het leven ?

Vertel mij wat of een boom is.
Vertel mij de zang van een water
Als het overzwermd wordt door vogels.

Spreek van de zee mij. En spreek mij
Van de wijde wierook der akkers.
Van de sterren. En ook van het luchtruim.

Verhaal mij van een kimlijn
Zonder sloten en zonder sleutels
Als de strohut van een arme.

Vertel mij hoe of de kus is
Van een vrouw. Geef mij het cijfer
Der liefde : ik heb het vergeten.

Zijn de nachten nog doorbalsemd
Met de hartstocht der gelieven
Bevend onder het maanlicht ?

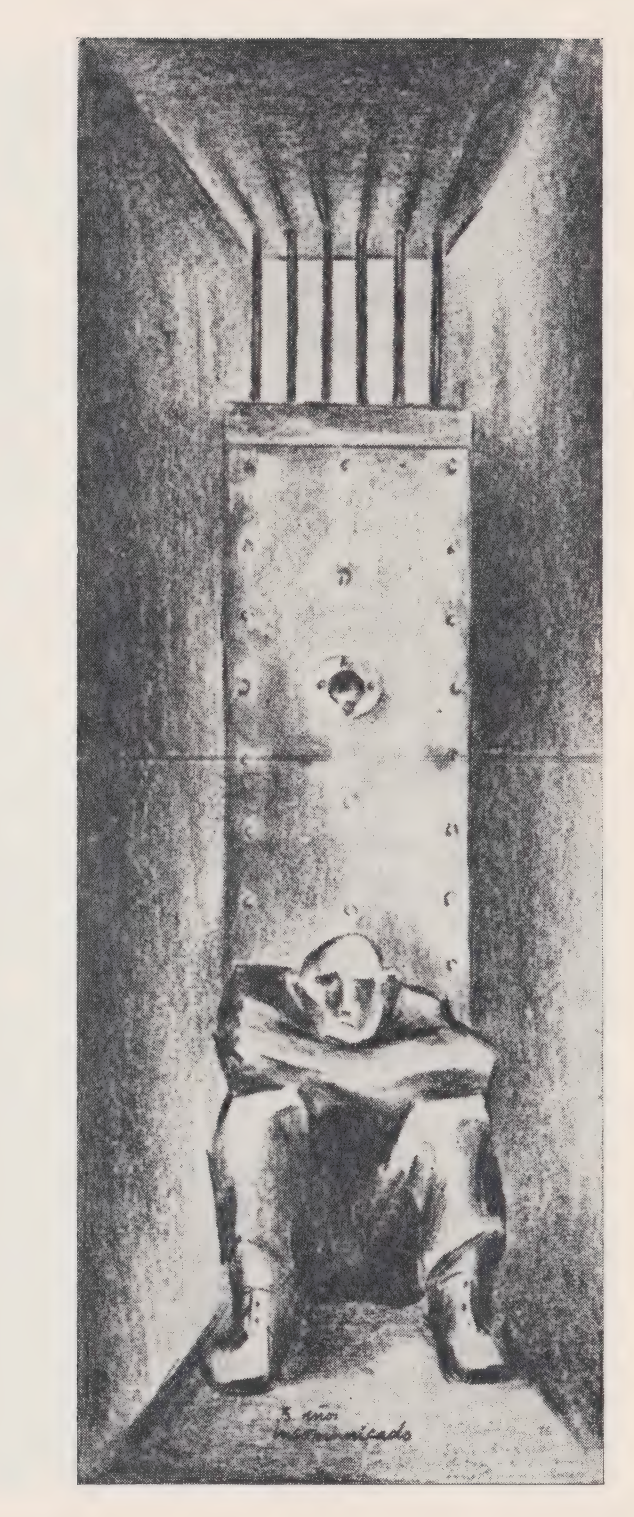
Of is daar enkel de kuil maar,
De vage glans van de grafsteen,
Het zingen van de zerken ?

Twee en twintig jaren . . .
Ik vergat reeds de maat van de dingen,
Hun kleur, hun reuk . . . Ik SCHRIJF nog

Op de tast van "zee" en van "akker",
Ik ZEG nog "bos", maar ontschoten
Is mij de meetkunst der bomen.

Ik spreek om van dingen te spreken
Die mij zijn ontroofd door de jaren.

(Ik kan niet doorgaan : daar naadren
de voetstappen van de bewaker.)

Norma

Quiero que mis poemas tengan hueso
y estructura de piedras palpitantes;
verlos siempre de pie (torres errantes
de la vida y el hombre), por su peso.

Capaces de ser bala y de ser beso,
cantos de paz o puños resonantes;
azules como el rayo o verdeantes
como olivo maduro . . . Que su espeso

son a metal, colmena o bosque herido,
suba desde mi sangre, tensamente,
a otro labio desierto y perseguido.

¡ Versos con alma y versos con simiente,
con atléticos hombros y un erguido
pueblo de corazones por su frente !

Norm

'k Wil dat mijn verzen de harde pit tonen
en de structuur van popelende stenen,
ik wil ze zien staan steeds recht op hun benen
– van leven en mens wandelende torens.

Ze moeten kunnen zijn én kus én kogel,
zangen van vrede of als vuisten krachtig,
zo blauw als een bliksemstraal of groenachtig
als 'n rijpe olijf . . . Dat hun zwarte tonen

van erts, boomkappen of brommende korf,
opwellen uit mijn bloed en zo gespannen
naar 'n andere mond, vervolgd en verdord.

Verzen met zaden en verzen met harten,
met brede schouders en als voorhoofdsfront
een heel volk dat de wereld kan tarten !

380
413
414
415
416

Imaginaria

Oidme amigos.
He visto
con los ojos soñolientos
algo que quiero contaros.

Es la madrugada. Un preso
en frente de mi despierta.
Se incorpora sobre un codo.
Saca un cigarro. Se sienta.

Mientras fuma, tiene ausente
la mirada,
como dormida la frente.
(Sueña el viento
en la ventana)
Tira el cigarro. Se inclina.
Saca un pedazo de pan,
se lo come lentamente
y después . . . rompe a llorar.
(Quizas no tenga importancia.
Yo os lo cuento)
Ya sabeis que a mi, las losas
me han gastado hasta los huesos
del corazon,
pero ver llorar a un hombre
es algo, siempre, tremendo.

Y este preso no es un árbol
que se ha roto. Sigue ileso.
Pero de pronto ha salido
todo lo suyo a su encuentro
en esta noche tranquila . . .
Con su dolor en mi pecho
le miro. No puede verme.
Sus ojos estan muy lejos.
Sus ojos cerca, llorando
tan suave, tan hondamente
que apenas si mueve el aire
y el silencio.
Un alerta le estremece.
(Por el patio
se oye cruzar el relevo)

De Wacht

Luister naar mij, vrienden.
Ik heb met slaapdronken ogen
dingen gezien waarvan ik wil spreken.

De dag breekt aan. Een gevangene
tegenover mij wordt wakker, richt zich op,
steunend op een elleboog.
Hij neemt een sigaret, gaat zitten en
onderwijl rokend, staart zijn oog
afwezig :
een slapend gelaat.
(Zo droomt de wind
in het venster)
Hij gooit de sigaret weg en buigt zich,
neemt een brok brood,
langzaam etend
en . . . barst in snikken uit.
(Misschien is dit zonder belang.
Ik vertel het U maar)
Maar, weet U, mij, die het plaveisel
tot de kernen van het hart heeft verteerd,
is het wenen van een man altijd diep schokkend.
En die gevangene is geen boom
die geknakt is. Hij blijft ongedeerd.

Maar plotseling sprong hem
al het zijne tegemoet,
in die van rust vervulde nacht . . .
Met zijn pijn in mijn borst
kijk ik naar hem. Mij ziet hij niet.
Zijn ogen zijn heel ver.
Zijn ogen, dichtbij, huilen
zo stil, zo innig droef
dat lucht en stilte nauw bewegen :
tot hij siddert
bij het aflossen van de wacht.

Deseo

Y el hijo de Cain que ya no pueda
contra la primavera desatada
levantar su rencor, ni asesinar al beso.
Que odio no consigya
inundar las riberas asépticas del aire.
Que no pueda un cuchillo
contra una golondrina,
ni el asesino pueda
estrangular la aurora.
20 Que no pueda la guerra
aplastar las cabezas de los recién nacidos,
ni cortar las arterias
jubilosas del hombre.
Que no existan colmillos,
ni pistolas, ni baba,
ni la rabia levante
sus olas insensatas.

Solo el amor tremendo
como todos los mares
lloviendo en catarata
sobre nuestras pupilas,
inundando planetas
y llenando los versos
de todos los poetas.

Wens

Dat de zoon van Kain niet vermoge
tegen de losgebroken lente
zijn wrok op te richten noch de kus te vermoorden.
Dat de haat niet erin slaagt
de onbesmette oevers van de lucht te overstromen.
Dat het mes machteloos zij
tegen de zwaluwen
en de moordenaar niet vermag
de dageraad te worgen.
Dat de oorlog niet de hoofden
van de pas-geborenen kan verpletteren
noch de jubelende aderen
van de mens doorhakken.
Mogen er geen slagtanden zijn,
geen pistolen, geen kwijlen van haat,
en de dolheid niet opzwepen
zijn golven van verdwazing.

Alleen de liefde, machtig
als alle zeeën samen
die neerruist in stortvloeden
van licht op onze ogen,
die overstroomt planeten
en de verzen overvult
van alle poëten.

A Los Creyentes

22 Si, lo comprendo.
Tú llevas una cruz sobre tu pecho,
tú rezas con fervor todos los días,
tú esperas tu cosecha en ese mundo.
Hay ángeles azules que siegan con sus alas
las azules espigas de tus sueños.
Está bien.

Pero tu corazón, ¿ no está conmigo,
con su raíz, su tierra inevitable ?
Necesitas tú pan de cada día,
los pájaros, los árboles, el agua
y el aire que respiras.
Ven tus ojos paisajes
(cómo van a evitarlo si están vivos)
que dan pena o canción a tu mirada.

No lograrás cegarte,
ni huirte a una ladera solitaria
ni ensordecer el grito de los hombres :
el amor sabe a incienso y es humano.

Mi madre era "Ana santa",
un puñado de carne consumida,
arrebujada y sola en el silencio,
que murió de rodillas — me contaron —
crucificada sobre un leño de llanto,
con mi nombre de hijo entre sus labios
pidiendo a Dios el fin de mis cadenas.

(Hoy hay madres que rezan todavía
— miles de corazones prosternados —
por sus hijos heridos en las sombras
y que luchan, golpean

Aan de Gelovigen

Ja, ik begrijp het.
Jij draagt een kruis op je borst,
jij bidt met ijver alle dagen,
jij verwacht je oogst in het hiernamaals.
Er zijn blauwe engelen die met hun wieken maaien
de blauwe aren van je dromen.
Zo is het goed.

Maar je hart, is dat niet naast mij,
met zijn wortels in zijn onmisbare aarde ?
Je kunt niet zonder je dagelijks brood,
de vogels, de bomen en het water
en de lucht die je ademt.
Je ogen zien landschappen-
hoe kan 't anders als ze leven ? –
die je blik verblijden of verdrieten.

Je kunt je niet blind maken
noch vluchten naar een eenzame vallei,
noch de mensenschreeuw verdoven :
de liefde geurt naar wierook en is menselijk.

Mijn moeder was een "Sint Anna",
een handvol versleten vlees,
verkreukeld en alleen in de stilte,
die geknield stierf – zo vertelden ze mij –
gekruisigd op een hout van jammer,
mijn naam, die van haar zoon, nog op haar lippen,
smekend dat God mijn ketenen zou slaken.

Nog zijn er moeders die nu bidden –
duizenden neergebogen harten –
voor hun zoons, mishandeld in het duister,
en die strijden en die kloppen
aan deuren over heel de aarde
de mensen vragend om de dood van de muren.

en las puertas de la tierra,
exigen de los hombres la muerte de los muros).

Escúchame quien quiera que tú seas
si es que el amor a Dios el alma te ilumina,
no puedes de este mundo así marcharte,
emprender la gran senda con las manos vacías
llegar ante las puertas de Dios, que tu fe sueña
existen bajo el arco del Eterno Cubijo,
para decir: Señor, no traigo nada.
dame un punto de amor de tu lumbre divina.

Porque el Señor, tu Dios contestaría:
vete, rompe tus pies por los bermejos hielos infinitos
apóyate en la vara nudosa de tus odios,
serás un caminante para siempre si no hallas
la palma del amor que no quisiste
tomar del *Arbol Que Planto Mi Sangre.*

Hoor naar mij, wie je ook bent,
als werkelijk de liefde Gods je hart verlicht,
zo kun je deze aarde niet verlaten,
de grote tocht met lege handen aanvaarden,
belanden voor Gods poorten, waar je geloof van droomt
dat ze bestaan in het Portaal van het Eeuwig Huis,
om dan te zeggen: "Heer, ik breng niets mee,
geef mij een stipje liefde van Uw goddelijk licht".

Want de Heer, je God, zou antwoorden:
"Weg, weg, loop stuk je voeten op roodgloeiend eindloos ijs,
steun op de knoestige stok van al je haat,
je zult een wandelende zijn in eeuwigheid
als je de liefdespalm niet vindt, die je weigerde
te breken van de boom die mijn bloed heeft gezaaid".

24

Soneto

Que cerca suena el mar sus caracolas
en un rumor mojado y soñoliento.
Siento gusto de sal, sabor de viento
peinado en las rompientes y en las olas.

Estoy en la prisión soñando a solas
con mi mar vizcaino y turbulento ;
oigo su inmensidad, su movimiento
y el furor infinito que enarbola.

Más la seca Castilla es quien asoma
dorándome la reja y el petate
a esta ventana donde sueño y canto ;
esta Castilla de escarpada loma
me pesa como el mar, hoy mismo late
los redondos cantiles de mi llanto.

Sonnet

Hoe dichtbij klinkt het schelpgeruis der zee
met vochtig en zoet slaperig gezucht.
Ik proef een zilte smaak en ruik de lucht
van wind die schurend over golven glee.

'k Zit in de kerker, dromend en alleen
van mijn zee, de Biskaaise, zo geducht,
ik hoor haar wijdheid, haar woelig gerucht,
als ze in eindloze woede ontsteekt.

Maar 't dor Castilië schuift zich voor mijn oog
– verguldend brits en tralies van mijn kerker-
achter dit venster waar ik droom en dicht,
Castilië met zijn klingen star en droog
bedroeft mij als de zee, en beukt nu sterker
tegen het klif van mijn betraand gezicht.

26

duele más la entrega de camaradas y la
pérdida de la dignidad

Canto Para El Génesis De Los Metales

28 Canto a las minas, canto
al metal, que espera ciego
su fiero nacimiento de través.
Canto a la verde espuma del cobre,
a la sangre telúrica del hierro,
a la pesada lágrima del plomo,
a la policromada espera del metal
yo canto.
Porque él dispone también
de una baraja de colores
y alza hasta el sol su primavera
de sólido contorno.
Canto al oscuro
racimo de carbón,
a la tenaz porfía
con que el diamante siega
las pisadas del tiempo.
Mi canto va buscando
la salvaje armonía
de las estalagmitas
elevando del agua
sus gritos verticales.
Yo canto a esta infinita
ceguera constructiva
con que el tiempo, alfarero,
retuerce en sus pulgares
la arcilla del silencio.
Canto al cielo invertido
donde Dios es la tierra
extendiendo su reino
de besos y semillas.
Manos para el metal,
ese es mi canto ;
amor del fuego
todavía incipiente.

Zang over de wording der metalen

Ik bezing de mijnen, ik bezing
het metaal, dat blind nog wacht
zijn doorbraak en ruwe geboorte,
Ik bezing het groene schuim van koper,
het ijzer, dat bloed van de aarde,
de zware tranen van het lood,
de veelkleurige ertsen die wachten
bezing ik.
Want het metaal beschikt ook
over een weelde van kleuren
en verheft tot aan de zonneschijn
zijn lentepracht van harde vormen.
Ik bezing de donkere
bloemtros van de steenkool,
en de koppige volharding
waarmee de diamant
de schreden van de tijd afmaait.
Mijn zang achterhaalt
de wilde harmonie
van de stalagmieten
die uit het water heffen
hun vertikale kreten.
Ik bezing die oneindige
bouwende blindheid
waarmee pottebakker Tijd
met zijn duimen kneedt
het leem van de stilte.
Ik bezing die omgekeerde hemel
waar God is de aarde
wier uitgestrekt rijk
bestaat uit kussen en zaden.
En de handen voor dat metaal
die bezing ik ;
de liefde voor het vuur
die nog zo pril is,

Un caos que llamará
la presencia del hombre
para hacerse compás,
arado, brújula, tenaza.
Este metal que canto
de paz y de esperanza.

een chaos nog die vraagt
om 't ingrijpen van de mens,
om te worden tot kouter,
knijptang, passer, kompas.
Dit metaal bezing ik
dat van vrede en hoop.

Inhoud

Gedichten door Marcos Ana

Gedichten door Vidal de Nicolas

**geschreven voor de arrestatie van de dichter*

Tekeningen van Agostin Ibarrola

gedrukt bij Pawsey & Co Ltd (TU)
Bury St Edmunds Suffolk

De vertaling van de gedichten
op bldz. 13, 16, 20, 22, 25, 28 is van prof. dr. G. J. Geers
op bldz. 9, .2 is van Hendrik de Vries
op bldz. 14 is van Theun de Vries
op bldz. 5, 7, 10, 18 is van F. van Santen met medewerking
van F. Carrasquer

Typographie Desmond Jeffery & Nazli Zaki

Prijs f 3.-

Uitgave : Nederlands Secretariaat Westeuropese Conferentie voor Spanje
(amnestie voor politieke gevangenen in Spanje)
secr. G. van Reemst- de Vries
Max Planckstraat 27, Amsterdam Oost, tel 020-946443